
Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2020:2

Tidpunkt för beslut om ändring i den lokala strukturen vid kyrkoval

Sammanfattning

I betänkandet behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2020:4, Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 3, Tidpunkt för beslut om ändring i den lokala strukturen vid kyrkoval. I skrivelsen föreslås att alla beslut om ändringar i den lokala strukturen som ska träda i kraft den 1 januari året efter att det varit ordinarie kyrkoval, måste vara fattade senast den 1 januari det år som valet äger rum. Vidare föreslås att det förtydligas att beslut om en ändring i den lokala strukturen som ska träda i kraft den 1 januari andra år ska vara fattade eller fastställda senast den 1 april året innan de ska träda i kraft. Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

Utskottet föreslår kyrkomötet att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2020:4, Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 3, Tidpunkt för beslut om ändring i den lokala strukturen vid kyrkoval

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, *bilaga 1*.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2020:4, avsnitt 3 i Kn 2020:2y, *bilaga 2*.

Bakgrund

Gällande bestämmelser

Kyrkomötet beslutade år 2017 om förenklingar i kyrkoordningens 37:e kapitel, Ändringar i indelningen m.m., rörande datum för ikraftträdande och tidpunkt för beslut om ändring i den lokala strukturen. Detta var en konsekvens av att folkbokföring på församling hade upphört per den 1 januari 2016, vilket innebar att Svenska kyrkan därefter själv behövde kyrkobokföra sina medlemmar.

Enligt 37 kap. 16 § första stycket gäller att om ett beslut enligt 6 § första eller andra stycket, 6 a § eller 7 § innebär att nytt kyrkofullmäktige ska väljas, träder beslutet i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum. Ett sådant beslut ska vidare enligt 37 kap. 17 § vara fattat senast den 1 januari det år som valet äger rum. Motsvarande gäller beslut om fastställande enligt 7 § tredje stycket. Övriga beslut om att ändra den lokala strukturen träder enligt 37 kap. 16 § andra stycket i kraft den 1 januari det år som bestäms i beslutet. Vidare ska ett sådant beslut enligt 37 kap. 17 § vara fattat eller fastställt senast den 1 april året innan beslutet ska träda i kraft.

Ovanstående bestämmelser om när ett beslut senast ska vara fattat för att träda i kraft ett visst datum gäller oavsett vilket organ som enligt kyrkoordningen har rätt att fatta beslut om ändringen (se 37 kap. 6–7 b §§).

Kyrkostyrelsens skrivelse

För att geografiskt identifiera i vilken församling en medlem ska vara kyrkobokförd behöver ett adressplats-id från adressregistret inhämtas och placeras inom de geografiska gränser som en församling har. Dessa uppgifter ligger också till grund för vilket valdistrikt som en medlem ska hänföras till. För att det ska vara möjligt att i systemen kyrkobokföra medlemmar och upprätta valdistrikt behöver således de geografiska ytorna vara intakta och opåverkade under en viss tidsperiod. Av den anledningen är det redan reglerat i kyrkoordningen att beslut om ändring i den lokala strukturen enbart kan träda i kraft den 1 januari. Detta gäller samtliga sådana beslut, det vill säga oavsett om beslutet innebär att ett nytt kyrkofullmäktige ska väljas eller inte (37 kap. 16 §). Ska ett nytt kyrkofullmäktige väljas är dock tidpunkten för ikraftträdande bestämd till att alltid vara den 1 januari året efter ett valår.

Däremot är det en skillnad på *när* beslut som rör ändringar i den lokala strukturen senast behöver vara fattade. Beslut som ska träda i kraft den 1 januari året efter ett valår för att ett nytt kyrkofullmäktige ska väljas, ska vara fattade senast den 1 januari valåret. Detsamma gäller stiftsstyrelsens beslut om fastställande av vissa lokalt fattade beslut. För ”övriga beslut” gäller som sista beslutsdatum den 1 april året innan ändringen ska träda i kraft. Hänvisningen i 17 § till 16 § indikerar att benämningen ”övriga beslut” avser dels beslut om ändring i den lokala strukturen som beror på oregelbundenhet i indelningen eller på ändrade fastighetsförhållanden, dels beslut om ändring av en församlingsgräns som sammanfaller med en kommungräns som ändras med anledning av en fastighetsbildningsåtgärd. Om ett sådant ”övrigt beslut” avses träda i kraft den 1 januari året efter ett valår kommer detta påverka valorganisationen och den valdistriktsindelning som gjorts. Konsekvenserna blir då att man måste ”backa” system kopplade till kartor över församlingsgränser och valdistrikt och arbetet måste göras om. Detta skulle försena och försvåra arbetet med kyrkovalet, samt i förlängningen påverka röstlängder och möjligheten för medlemmar som berörs av den beslutade ändringen att ställa upp i nomineringsgrupper för val lokalt. Mot bakgrund av ovanstående problematik föreslår kyrkostyrelsen att en ändring görs i 37 kap. 17 § som innebär att *alla* beslut om ändring i den lokala strukturen som ska träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum, ska vara fattade senast den 1 januari valåret. Vidare föreslås ett förtydligande om att beslut som ska träda i kraft den 1 januari något annat år än året efter ett valår, ska vara fattade senast den 1 april året innan de ska träda i kraft.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Organisationsutskottet anser att de förslag till ändringar i kyrkoordningen som kyrkostyrelsen för fram är angelägna och väl avvägda. De föreslagna ändringarna är enligt utskottets mening viktiga att genomföra, dels för att säkerställa att medlemmarnas möjligheter att ställa upp i nomineringsgrupper för val lokalt inte begränsas, dels för att arbetet med kyrkovalet inte ska försvåras. Utskottet tillstyrker således kyrkostyrelsens förslag i sin helhet.

Digitalt sammanträde den 1 oktober 2020

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Kajsa Walleng, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Roberth Krantz, Mattias Benke, Lars G Linder, Margareta Karlsson, Per Lindberg, Sven Gunnar Persson, Anette Nordgren, Ann-Christin Alexius, Eric Westroth, Olle Reichenberg, Johnny Lilja, Lars B Andersson och Irene Oskarsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olov Lindquist och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Åsa Nyström och Karin Johannesson har deltagit i utskottets överläggningar.

Bilaga 1 Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar att 37 kap. 17 § kyrkoordningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

37 kap.

17 §

När ett beslut *enligt 16 §* ska träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum, ska beslutet vara fattat senast den 1 januari det år som valet äger rum. Motsvarande gäller beslut om fastställande enligt 7 § tredje stycket. *Övriga beslut om att ändra* den lokala strukturen ska vara fattade eller fastställda senast den 1 april året innan de ska träda i kraft.

När ett beslut *om en ändring i den lokala strukturen* ska träda i kraft den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval har ägt rum, ska beslutet vara fattat senast den 1 januari det år som valet äger rum. Motsvarande gäller beslut om fastställande enligt 7 § tredje stycket. *Beslut om en ändring i den lokala strukturen som ska träda i kraft den 1 januari andra år* ska vara fattade eller fastställda senast den 1 april året innan de ska träda i kraft.

Stiftsstyrelsen ska genast underrätta kyrkostyrelsen om sina beslut enligt 6 och 6 a §§ samt beslut om fastställande enligt 7 §.

Kyrkostyrelsen ska genast underrätta berörda stiftsstyrelser om sina beslut enligt 7 a och 7 b §§.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2021.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2020:2y

Ändringar i kyrkoordningen

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2020:4 Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 2 Ansvar för nomineringsmöten inför val av församlingsråd, avsnitt 3 Tidpunkt för beslut om ändring i den lokala strukturen vid kyrkoval, avsnitt 4 Tidpunkt för uttag av röstlängd vid direkta val, avsnitt 5 Ändringar i ersättningsstadgan och avsnitt 6 Övriga rättelser

Kyrkorättsnämnden har inget att erinra mot förslagen i skrivelsens avsnitt 3, 4 och 6. Beträffande förslagen i avsnitten 2 och 5 med ändringar i ersättningsstadgan finns ett par noteringar.

Nomineringsmöte, avsnitt 2

I kommentaren till 4 kap. 23 § sägs att det inte finns något hinder mot att ett nomineringsmöte genomförs inför ett fyllnadsval för det fall detta bedöms nödvändigt för att exempelvis få fram kandidater. Då det kan uppstå tveksamheter om vad som gäller kan det finnas anledning att sist i paragrafens första stycke göra följande tillägg: ”Vid fyllnadsval får ett församlingsmöte eller annat öppet nomineringsmöte hållas.”

Ersättningsstadgan, avsnitt 5

I nya 7 § i ersättningsstadgan där det i nio punkter anges vad som avses med en förrättning görs i två av punkterna en avgränsning av den personkrets som kan delta i en viss förrättning. Det gäller punkterna 5 och 9. Vad gäller punkt 9 finns inga invändningar. Genom punkt 5 blir deltagande i överläggning med annan organisation, myndighet eller företag en förrättning bara för kyrkostyrelsens ledamöter eller ersättare. Det ges ingen närmare motivering för avgränsningen till kyrkostyrelsens ledamöter och ersättare. Det synes rimligt att även andra personer kan ha i uppdrag att delta i en överläggning av det slag som anges i punkt 5 och att det även i sådant fall är att se som en förrättning.

I sista stycket i nya 8 § sägs att något förrättningsarvode inte utgår till kyrkomötets ordförande och i andra stycket i föreslagna 11 § att Arvodesnämnden när den fastställer arvodet för kyrkomötets ordförande ska beakta att förrättningsarvode inte kan utgå för *detta uppdrag* (kursiverat här). Det behöver klargöras om begränsningen i 8 § bara ska avse förrättningsarvode för sådant som är direkt kopplat till uppdraget som ordförande i kyrkomötet.

Uppsala den 17 september 2020

På kyrkorättsnämndens vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Närvarande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Stig Eriksson, Mattias Benke, Bengt Kjellgren, Manilla Bergström, Anna-Lena Järvstrand, Lotta Lind, Mats Törnered och biskop Eva Nordung Byström.